

Beeld op social media

Instructie

Met het gebruik van foto's en video's op social media kunnen we het publiek een uniek kijkje bieden in ons dagelijks werk. Wanneer dit niet zorgvuldig gebeurt, kunnen personen, voorwerpen of omgevingen in beeld worden gebracht die herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon. Deze instructie helpt je bewust te worden van de regels waar je je aan moet houden wanneer je beeld op social media wilt plaatsen.

Wetgeving irt politietaak/ondersteunende taak

Een burger of een journalist kan op straat beelden maken van willekeurige mensen en kent slechts een enkele beperking om te publiceren. De politie heeft bij het maken en publiceren van beelden een wettelijke beperking. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de taak die de politiemedewerker uitoefent. Per taak gelden namelijk andere wetten. We onderscheiden:

- de politietaak
- ondersteunende taken

Instructie beeld bij politietaak

Bij de uitvoering van de dagelijkse politietaak (handhaving, noodhulp, opsporing) is de bescherming van persoonsgegevens geregeld in de Wet politiegegevens (Wpg). Beeldmateriaal dat vanuit de politietaak is gemaakt valt ook onder de Wpg. De Wpg kent een gesloten verstrekkingenregime. Dat betekent dat er een wettelijke grondslag moet zijn om een beelden die politiegegevens bevatten te mogen publiceren.

Publiceren van beelden op social media vanuit de politietaak is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij de beelden gebruikt worden voor opsporingsberichtgeving.

Opsporingsberichtgeving wordt door politie en OM ingezet als de hulp van mensen nodig is bij het oplossen van een misdrijf. Het OM heeft het gezag over opsporingsberichtgeving.

- Bij opsporingsberichtgeving waarbij beelden worden gebruikt die herleidbaar zijn tot personen is altijd toestemming van het OM nodig.
- Toestemming van het OM hoeft niet in alle gevallen. Als er snelheid geboden is, bijvoorbeeld in het geval van een heterdaad, kan de politie zelf besluiten een eenvoudige getuigenoproep te doen, of beeldmateriaal te verspreiden. De beelden mogen echter niet herleidbaar zijn tot personen.

Instructie beeld bij ondersteunende taken

Bij de uitvoering van ondersteunende taken (zoals voorlichting en informatie over politiewerk) is de bescherming van persoonsgegevens geregeld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Beeldmateriaal dat vanuit deze ondersteunende taak is gemaakt, valt ook onder de AVG.

Publiceren van beelden op social media vanuit een ondersteunende taak is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij door die persoon uitdrukkelijk toestemming is gegeven.

Voor toestemming geldt het volgende: de betrokken persoon moet uitdrukkelijk schriftelijk toestemming geven voor opname én publicatie. Maar deze persoon moet ook achteraf zijn toestemming kunnen *intrekken*. Bij kinderen (tot 18 jaar) moeten hun ouders of wettelijk vertegenwoordigers toestemming geven. De vorm voor deze expliciete, schriftelijke toestemming staat niet vast. Op Intranet is **een voorbeeld** te vinden van een uitgebreide manier om de toestemming vast te leggen.

Twee manieren om onherleidbaar te maken

Vanuit welke taak je ook beelden van personen maakt, er zijn twee manieren om personen op beeld onherleidbaar te maken:

1. Vooraf: breng personen bij het maken van de beelden onherleidbaar in beeld

2. Achteraf: blur je beelden

1. Vooraf: breng personen onherleidbaar in beeld

Een foto of video achteraf bewerken kost tijd. Je kunt daarom beter op voorhand goed nadenken hoe je het onderwerp/de situatie wilt vertalen naar beeld op social media. Maak de foto of video bijvoorbeeld vanuit een andere positie of zet maar een deel van het onderwerp of de situatie op de foto of video. Daarmee kun je ervoor zorgen dat er geen enkel persoon in beeld komt of dat de persoon onherleidbaar in beeld komt.

2. Blur je beelden

- Foto's blurren
Met een blurrtool kun je op een makkelijke manier (delen van) een foto onherkenbaar maken. De politie heeft een eigen blurrtool voor foto's; *Instagent*. Deze app is te downloaden via de MEOS-telefoon. Let goed op bij het gebruik van gratis blurrtools. Verdiep je goed in de voorwaarden en settings van dergelijke apps. Wil de app toegang tot jouw galerij? In principe heeft de app dan ook toegang tot de onbewerkte foto's en video's op jouw smartphone en dus mogelijk inzage in Wpg-gegevens. Verdiep je dus goed in de privacy-voorwaarden van de app voordat je de app installeert op je telefoon.
- Video bewerken
Er zit een groot verschil in de bewerkelijkheid van foto en video. Een video op hoge resolutie bevat doorgaans 60 frames per seconde. Elk frame moet dan bewerkt worden. Een foto bestaat slechts uit 1 frame en is daardoor veel eenvoudiger onherleidbaar te maken.

Om scherp op te zijn:

Herleidbaarheid

Een persoon is herleidbaar indien zijn identiteit redelijkerwijs, zonder onevenredige inspanning, vastgesteld kan worden. Vaak wordt gedacht dat 'blurren' volstaat om iemand onherkenbaar te maken. Onherkenbaar is niet hetzelfde als niet-herleidbaar. Om te beoordelen of er sprake is van herleidbaarheid moet behalve de specifieke context van plaats, tijd en aantal betrokken personen, ook worden beoordeeld of de gegevens alleen of in combinatie met andere gegevens herleidbaar zijn naar een persoon.

Hou in elk geval rekening met de volgende identificerende gegevens bij het maken en/of bewerken van beelden:

- Personen
Zorg ervoor dat geen enkel persoon herleidbaar op de foto/video staat. Dit betekent dat het gezicht onherkenbaar moet zijn, evenals tattoos, sieraden en/of opvallende* kleding /haardracht, postuur waaraan de persoon herkend kan worden. Let ook

goed op details in je foto of video. Wellicht staat de persoon niet in beeld maar is zijn gezicht wel te zien in de weerspiegeling van de politieauto. Ook dat mag niet. * *bijvoorbeeld een joggingpak met striping of een hanenkam.*

- In de woning
Het maken van beelden in een woning voor plaatsing op sociale media is niet toegestaan vanuit de politietaak (Wpg). Het publiceren van dergelijke beelden op social media is dus ook niet mogelijk. Het maken en publiceren van beelden in een woning vanuit de ondersteunende taak (Avg) mag alleen als de bewoner schriftelijk toestemming voor publicatie geeft. De vorm voor deze expliciete, schriftelijke toestemming staat niet vast. Op Intranet is *een voorbeeld* te vinden van een uitgebreide manier om de toestemming vast te leggen.
- Locatie
Een foto of video maken op de openbare weg, van publiek toegankelijke plaatsen en bedrijventerreinen is toegestaan. Zorg er echter voor dat er geen locatie of adres (huisnummer) op de foto of video staat die te herleiden is tot een persoon. Bij een plaats delict mag je alleen beelden maken buiten het afzetlint. Zorg ook hier voor onherleidbaarheid van personen.
- Vervoersmiddel
Zorg ervoor dat als je een vervoersmiddel in beeld hebt, deze niet herleidbaar is naar een persoon. Zorg dat het kenteken niet leesbaar is. Maar let ook op velgen, model, kleur, kentekenplaat en bestickering (logo's). Een opvallend model, een vrij unieke kleur of een bijzondere kentekenplaat- of houder kunnen naar een persoon leiden. Dit geldt dus niet alleen voor auto's maar voor alle vervoersmiddelen die in beeld komen!
- Voorwerp
Zorg ervoor dat er op je foto of video geen voorwerpen staan die herleidbaar zijn naar een persoon. Denk bijvoorbeeld aan een unieke rugtas en geen doorsnee zwarte rugtas.
- Audio
Wil je een video publiceren? Let dan ook goed op de audio van de video. Een verdachte die onherkenbaar en onherleidbaar in beeld is gebracht, kan nog steeds door zijn stem herkend worden wanneer je de stem niet vervormd of wegpiept. Let behalve op stemmen ook op portofoon-verkeer. Zorg dat er op de video geen portofoon-verkeer staat dat herleidbaar is naar personen.

Foto versus (live)video

De impact van een video en het effect op de herleidbaarheid

van een persoon is doorgaans veel groter dan van een foto. Een persoon kan bijvoorbeeld herkend worden aan zijn stem of 'loopje'.

Bij livestreaming wordt de video-opname meteen uitgezonden. Er is geen mogelijkheid tot bewerken en ook geen reparatiemogelijkheid. Voor de politie geldt dat livestreaming in vooraf geregisseerde situaties de enige manier is om de privacy van personen te waarborgen.

Kwaliteit camera's & open bronnen onderzoek

De kwaliteit van de huidige generatie smartphone-camera's is goed. Personen die op het oog misschien niet herkenbaar of direct herleidbaar zijn, kunnen door in te zoomen op details toch herkenbaar en herleidbaar zijn tot een persoon. Bijvoorbeeld door details als kleding, tatoeages, haardracht, kentekens, gevels, raamversiering, huisnummers, straatnaambordjes, graffiti te combineren met informatie uit andere open bronnen zoals Google Maps.

Tips bij het in beeld brengen van de actualiteit

De actualiteit in beeld brengen wordt lastig als je met al deze zaken tegelijkertijd rekening moet houden. We hebben een aantal tips voor je op een rij gezet:

1. Doel van publicatie
Stel jezelf altijd de vraag; wat is de achterliggende reden dat ik deze foto/video wil plaatsen op social media? Onderzoek of publicatie van het beeld bijdraagt aan het behalen van je doel. Verricht een proportionaliteits- en subsidiariteitstoets: kan jouw doel ook bereikt worden op een manier die geen inbreuk maakt op de privacy van de betrokken persoon?
2. Context
Denk verder dan alleen de situatie op de foto of de video. De context van de situatie is ook van belang. Zelfs als het een onbeladen situatie betreft, kan de context er toch voor zorgen dat een foto of video niet zomaar gepubliceerd mag worden. Denk daarbij vooral aan politiek of maatschappelijk gevoelige onderwerpen zoals de zwarte pieten discussie, racisme, vluchtelingen, politiek etc.
3. Doe een check op herleidbaarheid
Stel jezelf altijd de vraag of het onderwerp, de 'geblurde' persoon op de foto of het geluidsfragment direct of indirect herleidbaar is en of je in strijd met de Wpg of Avg handelt. Zo ja, dan is plaatsing op social media ongeschikt en zelfs onrechtmatig.
4. Maak beelden out of the box
Een foto of video achteraf bewerken kost tijd. Je kunt daarom beter op voorhand goed nadenken hoe je het onderwerp/de situatie wilt vertalen naar beeld op

social media. Maak de foto of video bijvoorbeeld vanuit een andere positie of zet maar een deel van het onderwerp of de situatie op de foto of video. Daarmee kun je ervoor zorgen dat er geen enkel persoon in beeld komt of dat de persoon onherleidbaar in beeld komt. Je volgers zijn zelf niet bij de situatie geweest, en weten dus niet hoe het er ter plekke uitzag. Creatief zijn met beeld is goed mogelijk zonder ongeloofwaardig te zijn.

5. Maak gebruik van een beeldbank
Om wel met beeld te kunnen werken zodat je bericht visueel kan worden ondersteund, is het werken met een beeldbank met niet-herleidbaar beeldmateriaal een mogelijke oplossing. Eigen beeldmateriaal verzamelen voorkomt ook dat je foto's van anderen gaat gebruiken waar bijvoorbeeld auteursrecht op rust. Communicatie heeft toegang tot de landelijke beeldbank.
6. Vier ogen
Indien je twijfelt of iets gepubliceerd mag worden, bespreek je idee dan met een privacyfunctionaris en/of de bevoegd functionaris zoals genoemd in het [Praktijkhandboek WPG](#). Ook kun je je idee natuurlijk toetsen bij een collega of je teamchef.

Voorbeeld 1

Facebook post

Gistermiddag 25 januari hebben collega's van het basisteam IJsselland, nabij winkelcentrum Alexandrium een grote controle gehouden. De controle aan de Grote Beer in Rotterdam was georganiseerd als studieopdracht van twee politiestudenten en vormt een essentieel onderdeel binnen hun opleiding. Tussen 14:00 uur ...

Bron: *Politie Rotterdam, district Rijnmond-Oost - Facebook*

Niet herleidbaar

Publiceren van beelden op social media vanuit de politietaak is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij de beelden gebruikt worden voor opsporingsberichtgeving.

Op deze foto is gebruik gemaakt van optie 1 en 2 uit de instructie:

1. **Voraf: breng personen bij het maken van de beelden onherleidbaar in beeld**
2. **Achteraf: blur je beelden**

De ruit met bestuurder is geblurd en het kenteken wordt netjes gedekt door de lichtkegel. Daarnaast is goed nagedacht over compositie en het natuurlijk onherkenbaar in beeld brengen.

Check op herleidbaarheid:

Er is niks te vinden op de foto dat herleidbaar is tot een persoon. De foto kan dus op social media geplaatst worden.

Voorbeeld 2

Facebook post

Daders overval pompstation Prinsenlaan de volgende dag al aangehouden. Op maandag 10 april vond er een overval plaats op het Total pompstation aan de... .. daders herkenden vanuit hun werkzaamheden in de wijk konden daarop een 17-jarige Rotterdammer en een 16-jarige Capellenaar worden aangehouden.

Bron: *Politie Rotterdam, district Rijnmond-Oost - Facebook*

Niet herleidbaar

Publiceren van beelden op social media vanuit de politietaak is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij de beelden gebruikt worden voor opsporingsberichtgeving.

Op deze foto is gebruik gemaakt van optie 1 uit de instructie:

1. Vooraf: breng personen bij het maken van de beelden onherleidbaar in beeld

Enkel de handen van verdachte zijn in beeld gebracht. Op de handen zijn geen sieraden of tattoos te zien. Dit is niet herleidbaar tot een persoon. Geldt ook voor de kleding. Er is goed nagedacht over compositie en het zo veel mogelijk onherkenbaar in beeld brengen.

Check op herleidbaarheid:

Er is niks te vinden op de foto dat herleidbaar is tot een persoon. De foto kan dus op social media geplaatst worden.

Voorbeeld 3

Facebook post

Aanhouding bezit harddrugs na melding van verdachte situatie in Zwijndrecht. Op dinsdag 23 januari 2018 omstreeks 10:00 uur kregen collega's van ons basisteam een melding van een verdachte situatie op de Westelijke Parallelweg in Zwijndrecht. Daar zou een man op de parkeerplaats lopen die aan alle autodeuren ...

Bron: *Politie Drechtsteden-Buiten Facebook*

Niet herleidbaar

Publiceren van beelden op social media vanuit de politietoek is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij de beelden gebruikt worden voor opsporingsberichtgeving.

Op deze foto is gebruik gemaakt van optie 1 uit de instructie:

- 1. Vooraf: breng personen bij het maken van de beelden onherleidbaar in beeld**

Op de foto zijn enkel de handen van verdachte in beeld zijn gebracht. Op de handen zijn geen sieraden of tatoos te zien. Dit is niet herleidbaar tot een persoon. Geldt ook voor de kleding. Er is goed nagedacht over compositie en het onherkenbaar in beeld brengen van de verdachte.

Check op herleidbaarheid:

Er is niks te vinden op de foto dat herleidbaar is tot een persoon. De foto kan dus op social media geplaatst worden.

Voorbeeld 4

Facebook post

Vanochtend lazen collega Niels en wijkagent Petra van Politie Amsterdam Overtoomsesluis voor op school in Amsterdam tijdens het #voorleesontbijt 2018. Dit vanwege De Nationale Voorleesdagen. Na het voorlezen was het even tijd om vragen over de politie te beantwoorden. Er werden vragen gesteld, zoals; wat voor werk doet de politie, hoe zwaar is je riem ...

Bron: *Politie Amsterdam Overtoomse Sluis - Facebook*

Toestemming

Publiceren van beelden op social media vanuit een ondersteunende taak is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij door die persoon uitdrukkelijk toestemming is gegeven.

Voor toestemming geldt het volgende:

de betrokken persoon moet uitdrukkelijk schriftelijk toestemming geven voor opname én publicatie. Maar deze persoon moet ook achteraf zijn toestemming kunnen **intrekken**. Bij kinderen (tot 18 jaar) moeten hun ouders of wettelijk vertegenwoordigers toestemming geven. De vorm voor deze expliciete, schriftelijke toestemming staat niet vast. Op Intranet is **een voorbeeld** te vinden van een uitgebreide manier om de toestemming vast te leggen.

Check op herleidbaarheid:

Alle personen op de foto zijn herleidbaar. Omdat vooraf toestemming is gevraagd aan de ouders en deze toestemming ook is verkregen, is publicatie op social media toegestaan.

Voorbeeld 5

Facebook post

14-JARIGE JOYRIDER GESNAPT. Afgelopen nacht, op vrijdag 5 januari om 03:30 uur zagen surveillerende agenten op de Oosterlengte in Capelle aan den IJssel een auto rijden met daarin een wel heel jonge bestuurder. Geen rijbewijs. Na controle van het kenteken bleek dat de auto op naam stond van een vrouw ...

Bron: Politie Rotterdam, district Rijnmond-Oost - Facebook

Niet herleidbaar

Publiceren van beelden op social media vanuit de politietaak is alleen mogelijk als beeld (foto en video) in combinatie met het social media bericht niet herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, tenzij de beelden gebruikt worden voor opsporingsberichtgeving.

Op deze foto is gebruik gemaakt van optie 1 en 2 uit de instructie:

1. **Vooraf: breng personen bij het maken van de beelden onherleidbaar in beeld**
2. **Achteraf: blur je beelden**

Op de foto zijn zowel bestuurder als kenteken niet in beeld. De foto is geblurd. Daarnaast is goed nagedacht over compositie en het natuurlijk onherleidbaar in beeld brengen.

Checklist op herleidbaarheid:

Er is niks te vinden op de foto dat herleidbaar is tot een persoon.

